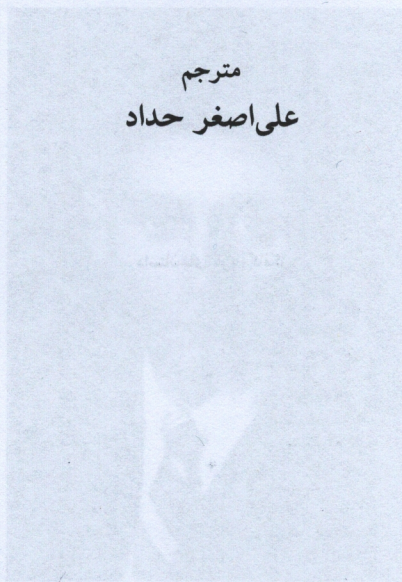

داستان‌های کوتاه کافکا

فرانتس کافکا

مترجم
علی اصغر حداد

Fransz Kafka

تسرام

تهران

۱۳۹۸

پیش‌گفتار

چه شور و شر که نهفته است در نهاد بشر

چه نغمه‌ها که نهان است در خزانه‌ی باد

گردآوری مجموعه‌ی «داستان‌های کوتاه» کافکا در یک جلد نیازمند توضیح مختصری است. منظور از «داستان‌های کوتاه» مجموعه‌ی آثاری است که در زمان حیات نویسنده و نیز پس از مرگ او به این نام خوانده شدند. البته برخی از آثار گردآمده در این مجموعه را نمی‌توان «داستان» نامید. اصولاً کاربرد مفاهیمی همچون «داستان» یا «قصه» در مورد بخش اعظمی از نوشته‌های کوتاه کافکا چندان خالی از اشکال نیست، زیرا این آثار اشکال ادبی دیگری همچون حکایت^۱ و تمثیل^۲ را هم دربرمی‌گیرد. از سوی دیگر عنوان «مجموعه آثار منشور»^۳ هم در این مورد نمی‌تواند کاملاً مصداق داشته باشد، زیرا بسیاری از نوشته‌های موجز^۴، یادداشت‌ها و برخی نوشته‌های انتقادی نویسنده در این مجموعه نیامده است.

البته بخشی از این آثار، به‌ویژه آنهایی که با گزینش خود کافکا در زمان حیات او منتشر شد، کاملاً در حوزه‌ی داستان به مفهوم عام آن می‌گنجد. از جمله‌ی این آثار می‌توان از «آتش‌انداز» که کافکا بعدها از آن به‌عنوان فصل نخست رمان امریکا بهره گرفت، از «حکم»، «مسخ»، «در سرزمین محکومان» و... نام برد. در این دسته از «داستان‌های به‌جامانده از کافکا» آن بخش از آثار او را دربرمی‌گیرد که ماکس

برود^۱ از میان دست‌نوشته‌های دوست فقید خود گردآوری کرد و به‌مرور به چاپ رساند. برخی از این آثار کامل‌اند، برخی حال و هوایی طرح‌گونه دارند و برخی ناتمام‌اند.

اغلب آثار به‌جامانده از کافکا در دفاتری به قطع وزیری یا روی کاغذ یادداشت طرح‌ریزی شده‌اند بی‌آن‌که ویرایش نهایی شده باشند. از این‌رو انتشار آنها کار چندان آسانی نبود. ماکس برود در ویرایش و تنظیم این دسته از آثار، شیوه‌ای را که مورد قبول کافکا بود پیش گرفت. وی آثاری را که خود کافکا کامل کرده بود در یک جلد گردآوری کرد و در تنظیم آنها همان اسلوبی را به کار بست که کافکا در تنظیم دفاتر «پزشک دهکده» و «هنرمند گرسنگی» به کار بسته بود. به این ترتیب نخستین دفتر حاوی بخشی از آثار به‌جامانده از کافکا با نام «دیوار چین» در سال ۱۹۳۱ در برلین توسط انتشارات گوستاو کیپن‌هویر^۲ منتشر شد. در این دفتر که به همت ماکس برود و هانس-یوآخیم شوپس^۳ فراهم آمد، علاوه بر داستان «دیوار چین» هجده اثر کوتاه گنجانده شد که همگی یا کامل بودند یا تقریباً کامل به حساب می‌آمدند. دومین گام در گردآوری آثار کافکا دفاتر پنج‌گانه‌ای بود که از سال ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۷ نخست در برلین و سپس در پراگ منتشر شد. دفتر نخست از این مجموعه شامل تمامی آثاری می‌شد که کافکا خود منتشر کرده بود. در دفتر پنجم «شرح یک نبرد»، داستانی که ماکس برود آن را تا سال ۱۹۳۱ مفقود شده می‌پنداشت، همراه برخی نوول‌ها و نوشته‌های موجز آمده بود. انتشار «شرح یک نبرد» گام مهمی در تکمیل آثار به‌جامانده از کافکا به حساب می‌آمد.

ماکس برود در چاپ دوم این دفاتر که در سال ۱۹۴۶ در نیویورک منتشر شد در دفتر نخست و پنجم تغییرات چندانی اعمال نکرد. ولی برای چاپ سوم آن که انتشارات فیشر^۴ در آلمان منتشر کرد، آثار جدیدی را در نظر گرفت. در ضمن چهار نوشته را که قبلاً در دفتر «شرح یک نبرد» گنجانده بود از آن بیرون کشید و در دفتر «تدارک عروسی در روستا» گنجانده، زیرا احساس می‌کرد این نوشته‌ها با رمان ناتمام «تدارک عروسی در روستا» قرابت بیش‌تری دارند.

1. Max Brod 2. Gustav Kiepenheuer 3. Hans-Joachim Schoeps
4. S. Fischer

فرانتس کافکا سوم ژوئیه ۱۸۸۳ در پراگ در دامان خانواده‌ای یهودی به دنیا آمد. از سال ۱۹۰۱ تا ۱۹۰۶ نخست زمانی کوتاه در رشته‌ی ادبیات آلمانی، و سپس در رشته‌ی حقوق تحصیل کرد. پس از دریافت درجه‌ی دکترای در رشته‌ی حقوق و گذراندن دوره‌ی یک‌ساله‌ی کارآموزی سرگرم کار شد. وی از سال ۱۹۰۷ تا زمان بازنشستگی (۱۹۲۲) کارمند شرکت بیمه‌ی سوانح کارگری بود. در اواخر ۱۹۱۷ نخستین علائم ابتلا به بیماری سل در او ظاهر شد و سرانجام همین بیماری در سوم ژوئن ۱۹۲۴ او را به کام مرگ فرو برد.

فرانتس کافکا وصیت کرده بود نوشته‌های چاپ‌نشده‌اش سوزانده شود. اما دوست صمیمی و وصی او ماکس برود از انجام این خواسته سر باز زد و به این ترتیب تعدادی از برجسته‌ترین آثار ادبی قرن بیستم را از نابودی رهانید. رفتار تردیدآمیز کافکا در نقد نوشته‌های خود، و حتی امتناع از انتشار آنها نشانگر ناخشنودی او از خویشتن خویش است. اما همین ناخشنودی زمینه‌ساز آفرینش آثاری شد که در اهمیت آن هرچه گفته شود کم است.

از دوست عزیزم محمدرضا خانی صمیمانه تشکر می‌کنم. او بود که با تشویق‌های بی‌دریغ خود، و با پیشنهادهای به‌جا و نکته‌سنجی‌های فراوان، مرا به بازخوانی و ویرایش داستان‌های این دفتر برانگیخت. نکته‌ی آخر این که کافکا گاهی در آثار خود تصاویر و تعبیری به کار می‌برد که در نگاه نخست بی‌ربط یا دست‌کم نامأنوس به نظر می‌رسند. برای دریافت منظور او لازم است این تصاویر و تعبیر با دقت بیش‌تری خوانده شوند. در ضمن زیرنویس صفحات همه از مترجم است.

علی‌اصغر حداد

پاییز ۱۳۸۴

I. آثاری که در زمان حیات کافکا منتشر شدند	
۱۷ Betrachtung	۱. تأملات (۱۹۱۳)
۱۹ Kinder auf der Landstrasse	بچه‌ها در جاده‌ی روستایی
۲۳ Entlarvung eines Bauernfängers	افشای یک مردرند
۲۶ Der plötzliche Spaziergang	گردش ناگهانی
۲۷ Entschlüsse	تصمیم
۲۸ Der Ausflug ins Gebirge	گشت و گذار در کوهستان
۲۹ Das Unglück des Junggesellen	شوربختی مرد مجرد
۳۰ Der Kaufmann	بازرگان
۳۳ Zerstreutes Hinausschaun	نگاهی سرسری به بیرون
۳۲ Der Nachhauseweg	راه خانه
۳۵ Die Vorüberlaufenden	راه‌گذران
۳۶ Der Fahrgast	مسافر
۳۷ Kleider	لباس‌ها
۳۸ Die Abweisung	دست رد
۳۹ Zum Nachdenken für Herrenreiter	توصیه به آقایان سوارکار
۴۱ Das Gassenfenster	پنجره‌ای رو به خیابان
۴۲ Wunsch, Indianer zu werden	آرزوی سرخ‌پوست شدن
۴۲ Die Bäume	درخت‌ها
۴۳ Unglücklichsein	تیره‌روزی
۴۹ Das Urteil	۲. حکم (۱۹۱۳)
۶۵ Der Heizer	۳. آتش‌انداز (۱۹۱۳)
۹۷ Die Verwandlung	۴. مسخ (۱۹۱۵)
۱۵۳ In der Strafkolonie	۵. در سرزمین محکومان (۱۹۱۵)
۱۸۵ Ein Landarzt	۶. پزشک دهکده (۱۹۱۹)
۱۸۶ Der neue Advokat	وکیل مدافع جدید
۱۸۸ Ein Landarzt	پزشک دهکده
۱۹۵ Auf der Galerie	در گالری
۱۹۷ Ein altes Blatt	نوشته‌ای کهن
۲۰۰ Vor dem Gesetz	جلوی قانون
۲۰۲ Schakale und Araber	شغال‌ها و عرب‌ها
۲۰۷ Ein Besuch im Bergwerk	بازدید از معدن
۲۱۱ Das nächste Dorf	دهکده‌ی مجاور

۲۱۲ Eine kaiserliche Botschaft	پیام امپراتوری
۲۱۴ Die Sorge des Hausvaters	نگرانی پدر خانواده
۲۱۶ Elf Söhne	یازده پسر
۲۲۲ Ein Brudermord	برادرکشی
۲۲۵ Ein Traum	خواب
۲۲۸ Ein Bericht für eine Akademie	گزارشی برای فرهنگستان
۲۳۹ Ein Hungerkünstler	۷. هنرمند گرسنگی
۲۴۰ Erstes Leid	نخستین اندوه
۲۴۳ Eine kleine Frau	زنی ریزنقش
۲۵۱ Ein Hungerkünstler	هنرمند گرسنگی
۲۶۳ Josefina, die Sängerin oder Das Volk der Mäuse	یوزفینه‌ی آوازخوان، یا جماعت موش‌ها
II. آثاری که کافکا به طور پراکنده در مجلات ادبی منتشر کرد	
۲۸۵ Grosser Lärm	۱. سرو صدای بسیار
۲۸۶ Der Kübelreiter	۲. لاوک‌سوار
III. آثاری که پس از مرگ کافکا منتشر شدند	
۲۹۲ Beschreibung eines Kampfes	۱. شرح یک نبرد
۳۴۱ Hochzeitsvorbereitungen auf dem Lande	۲. تدارک عروسی در روستا
۳۶۸ Der Dorfschullehrer	۳. آموزگار دهکده
۳۸۴ Blumfeld, ein älterer Jungeselle	۴. بلوم‌فلد، عزب میانسال
۴۱۱ Die Brücke	۵. پل
۴۱۳ Der Jäger Gracchus	۶. گراکوس شکارچی
۴۱۹ Beim Bau der Chinesischen Mauer	۷. دیوار چین
۴۳۳ Der Schlag ans Hoftor	۸. مشت به دروازه‌ی قصر
۴۳۵ Der Nachbar	۹. همسایه
۴۳۷ Eine Kreuzung	۱۰. حیوانی با دوتاز
۴۴۰ Eine alltägliche Verwirrung	۱۱. اختلالی هرروزه
۴۴۲ Die Wahrheit über Sancho Pansa	۱۲. حقیقت درباره‌ی سانچو پانزا
۴۴۳ Das Schweigen der Sirenen	۱۳. سکوت سیرن‌ها
۴۴۵ Prometheus	۱۴. پرومته
۴۴۶ Das Stadtwappen	۱۵. بیرق شهر

۴۴۸	۱۶. پوسئیدون	Poseidon
۴۵۰	۱۷. اتحاد	Gemeinschaft
۴۵۱	۱۸. شباهنگام	Nachts
۴۵۲	۱۹. امتناع	Die Abweisung
۴۵۸	۲۰. در چند و چون قوانین	Zur Frage der Gesetze
۴۶۱	۲۱. سر بازگیری	Die Truppenaushebung
۴۶۴	۲۲. آزمون	Die Prüfung
۴۶۶	۲۳. لاشخور	Der Geier
۴۶۷	۲۴. سکاندار	Der Steuermann
۴۶۸	۲۵. فر فره	Der Kreisel
۴۶۹	۲۶. حکایتی کوتاه	Kleine Fabel
۴۷۰	۲۷. بازگشت	Heimkehr
۴۷۱	۲۸. عزیمت	Der Aufbruch
۴۷۲	۲۹. حامی	Fürsprecher
۴۷۵	۳۰. پژوهش‌های یک سگ	Forschungen eines Hundes
۵۱۷	۳۱. زن و شوهر	Das Ehepaar
۵۲۳	۳۲. از جست‌وجو بگذر!	Gibs auf!
۵۲۴	۳۳. درباره‌ی تمثیل‌ها	Von den Gleichnissen
۵۲۵	۳۴. لانه	Der Bau
IV. تمثیل‌ها و پارادوکس‌ها		
۵۶۴	خبر ساخت دیوار.	Die Nachricht vom Mauerbau.
	یک پاره‌نوشته	Ein Fragment
۵۶۶	بهشت	Das Paradies
۵۶۹	برج بابل	Der Turm zu Babel
۵۶۹	گودال بابل	Der Schacht von Babel
۵۷۰	ابراهیم	Abraham
۵۷۲	کوه سینا	Der Berg Sinai
۵۷۲	ساخت معبد	Der Tempelbau
۵۷۳	حیوان کنیسه	Das Tier in der Synagoge
۵۷۷	نگهبان	Der Wächter
۵۷۷	سیرن‌ها	Die Sirenen
۵۷۸	آمدن مسیح	Das Kommen des Messias

۵۷۹	۵۷۹	Leoparden im Tempel
۵۷۹	اسکندر کبیر	Alexander der Grosse
۵۸۰	دیوگنس	Diogenes
۵۸۱	ساخت شهر	Der Bau einer Stadt
۵۸۳	سرهنگ امپراتوری	Der kaiserliche Oberst
۵۸۴	امپراتور	Der Kaiser
۵۸۵	در کاروانسرا	In der Karawanserei
۵۸۷	سلول	Die Zelle
۵۸۸	اختراع شیطان	Die Erfindung des Teufels
۵۸۹	وحشی‌ها	Die Wilden
۵۹۰	گراکوس شکارچی.	Der Jäger Gracchus.
	یک پاره‌نوشته	Ein Fragment
۵۹۵	ازدهای سبز	Der grüne Drache
۵۹۶	ببر	Der Tiger
۵۹۶	پیک‌ها	Kuriere
۵۹۷	اسباب‌بازی	Ein Geduldspiel
۵۹۸	رابینسون کروزو	Robinson Crusoe
۵۹۸	چشمه	Die Quelle
۵۹۹	سیری‌ناپذیرترین‌ها	Die Untersättlichsten

V. پیوست‌ها

۶۰۲	۱. شمشیر	Das Schwert
۶۰۴	۲. پارالپومنا	Paralipomena
۶۰۵	۳. «او»	«Er»
۶۱۳	۴. مهمان مردگان	Bei den Toten zu Gast
۶۱۶	۵. خاربوته	Das Dorngebüsch

درباره‌ی کافکا

۶۱۹	سال‌شمار زندگی فرانسیس کافکا
۶۳۱	آلبوم عکس
۶۳۷	